

Vogelbeschermingswacht »Zaanstreek«

Jaarverslag 1957

Vijftien jaar . . .

Het is toeval, louter toeval, dat u in 1958, 15 jaar na de oprichting van onze vogelwacht, weer een jaarverslag ontvangt. U hebt het enige jaren gemist, dat jaarverslag, maar we besloten dit maar weer in ere te herstellen.

En zo ontdekten we, toen we de oude jaarverslagen doorbladerden, dat onze vereniging op 17 april vijftien jaar bestaat!

Dat was dus in 1943, in een donker oorlogsjaar, dat de vogelbeschermingswacht „Zaanstreek” werd opgericht. Er is veel bereikt, maar we zijn er nog lang niet. Nu, in 1958, dringt veel sterker nog dan in '43, de noodzaak om in de Zaanstreek eindelijk eens te komen tot het stichten van een weidevogelreservaat. Veel, zeer veel is er in die vijftien jaar verloren gegaan, of dreigt verloren te gaan. We denken aan het Twiske, het Oostzijderveld en het Westzijderveld. Er wordt overal aan de eens zo beroemde gebieden geknabbeld, gerukt en getrokken. Het enige gebied, dat tot nu toe niet direct bedreigd wordt, is het gebied van Zwet en Merken. En daarop richten we onze aandacht. Want ook daar zien we gevaren opdoemen, die de rust in dit gebied bedreigen.

We hopen van ganser harte, dat het ons, in samenwerking met andere vogel- en natuurbeschermingsorganisaties, mag gelukken een zo groot mogelijk gebied voor vernietiging te vrijwaarden.

Bestuur.

De samenstelling van het bestuur heeft in het afgelopen verenigingsjaar enige wijzigingen ondergaan, doch ziet er momenteel als volgt uit:

Voorzitter:

K. Zwart, Zaanweg 24, Wormerveer.

2e Voorzitter:

J. C. Bedet, Zuiddijk 30a, Zaandam.

Sekretaris:

C. Teer, W. v. Saendenstr. 9, Krommenie.

2e Sekretaris:

J. Korringa, Oostzijde 252a, Zaandam.

Penningmeester:

Frans Sjollema, Tulpstraat 19, Koog aan de Zaan.

2e Penningmeester:

Jan Laan, Burg. v. d. Stadtstraat 53, Zaandam.

Commissaris:

Dick Dekker, Hennepad, Wormerveer

Aangezien de heer D. Landsman een betrekking te Kampen heeft aanvaard, maakt hij geen deel meer uit van het bestuur. Voor al hetgeen hij voor onze vogelwacht (en dat is zeer veel) heeft gedaan, zeggen wij hem hier, van ganser harte, dank.

Dick, het ga je goed in Kampen.

Ook de heer J. Laan ziet zich aan het eind van dit verenigingsjaar genoodzaakt het bestuur te verlaten. Vrijwel vanaf de oprichting onzer vereniging heeft Jan onafgebroken een bestuurs- te noemen.

Er werden dit jaar (tot eind '57) 11 bestuursvergadering gehouden.

Onze vereniging heeft nu 51 leden, waarvan 19 C.V.'s en 395 donateurs.

Vergaderingen, exkursies, lezingen, kontaktavonden.

Hoewel de belangstelling voor de kontaktavonden niet overweldigend is, heeft het bestuur toch gemeend op regelde tijden een dergelijke avond te moeten beleggen. In totaal werden er 4 kontaktavonden georganiseerd. Velelei onderwerpen kwamen daarbij ter sprake.

De opkomst bedroeg gemiddeld 20%.

De exkursies voor de leden en de donateurs verheugden zich in een betere opkomst. We hielden 6 excursies, waarvan er twee alleen voor de leden bestemd waren. Behalve onze traditionele nachtegalentochten in het Castricumse duin, bezochten we o.a. het strand bij Wijk aan Zee, het A'damse Bos, het Alkmaardermeer, de Beer.

funktie vervuld. Dat hij nu zijn post verlaat is ontegenzeggelijk een verlies. Jan, ook voor jou onze hartelijke dank!

Het kontakt in het bestuur is uitstekend. Er is dit jaar één jaarvergadering geweest, n.l. op 23 maart.

Voor leden en donateurs kwam de heer

Jan P. Stribos naar de Zaan en wel op 26 febr. Hij vertoonde ons zijn film Svalbard.

De heer S. de Waard hield op 2, 3, 4 en 5 april een serie lezingen voor de schooljeugd. Deze lezingen, die door ons lid, de heer W. Schepers, waren georganiseerd, werden door ongeveer 3900 leerlingen van diverse onderwijsinstellingen bijgewoond.

Vanaf deze plaats willen we de heer Schepers dank brengen voor zijn schitterende organisatie van dit, zo langzamerhand traditie wordende onderdeel van onze vogelbeschermingspropaganda.

Propaganda en lezingen voor anderen.

Driemaal nam onze vereniging deel aan een tenoonstelling door een propaganda-stand in te richten. Inmiddels hebben we nu de beschikking over een permanente stand waarvan de achterwand ontworpen is door ons lid, de heer Hart. Een tweede, complete stand, die naar believen kan worden gewijzigd, is ontworpen door ons lid, de heer Visser. Deze tweede kleine expositie zal zo spoedig mogelijk worden gebouwd. Aan beide heren inmiddels onze dank.

De heer Bedet hield een lezing en leidde een exkursie voor de Wilhelminaschool te Zaandam; dat was in oktober.

Van ons restant fotomapjes werden er dit jaar twintig verkocht.

Het broedseizoen 1957 is in de Zaanstreek zeer gunstig verlopen. De weidevogels, *kievit, scholekster, grutto, tureluur* en ongekend hoge aantallen *kemp-hennetjes* kwamen tengevolge van ideale weersomstandigheden zeer vroeg tot broeden. De later invallende koudeperiode had weinig directe verliezen van eieren of jongen tot gevolg, maar had daarentegen tot resultaat, dat het gras slechts langzaam groeide, zodat bij de late hooioogst relatief weinig jonge vogels door de maaimachines omkwamen.

De door de strenge vorstperiode in februari 1956 sterk gedecimeerde stand van de *fuut* en de *tafeleend* was ook in dit jaar nog niet geheel op het oude peil. De gunstige broedresultaten in dit jaar tonen ons echter, dat wij geen vrees voor een blijvende achteruitgang behoeven te hebben.

Verheugend was het, dat het in de afgelopen jaren steeds zeldzamer broedende *dodaarsje* dit jaar weer in grotere aantallen voorkwam en dat meerdere paartjes met succes twee broedsels groot brachten.

Visdiefjes, zwarte sterntjes, kapmeewen, meerkoeten en waterhoentjes, wilde eend, slobend en zomertaling, leeuwerik, graspieper, witte en gele kwikstaart, rietgors, rietzanger, kleine- en grote karekiet, broeden regelmatig in een bevredigend, hoewel plaatselijk sterk verschillend aantal in onze polders. Slechts ten aanzien van de *bruine kiekendief* en de *roerdomp* worden de vooruitzichten van jaar tot jaar ongunstiger.

De gevaren voor onze vogelstand, ontstaan door het eierzoecken, zijn enerzijds door betere voorlichting van de mensen, anderzijds door een geregelde, in prettige samenwerking tussen politie, vogelwachters van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en onze Controleurs Vogelwet uitgevoerde controle, praktisch te verwaarlozen.

Zorgen geven ons echter de zich steeds uitbreidende vuilstortingen, die tot gevolg hebben, dat de ratten, de grootste vijanden van onze weidevogels, zich dit jaar enorm vermenigvuldigd hebben. Het is dan ook dringend noodzakelijk om aan deze plaag, mede in het belang van onze vogelstand, een einde te maken. Ook de door de vuilstortingen aangelokte *mantelmeeuwen, zilvermeewen* en *zwarte kraaien* worden voor de weidevogels in de onmiddellijke omgeving een ware plaag.

De hoogspanningskabels hebben nog steeds tot gevolg, dat zeer vele slachtoffers bij onze leden gebracht worden, meestal dermate verminkt, dat geen redding meer mogelijk is.

Gelukkig is het Vogelsanatorium er om een aantal vogels te verzorgen en na algeheel herstel de vrijheid te hergeven. Het is hier helaas niet mogelijk volledig te publiceren wat er zoal in één jaar verzorgd werd. We volstaan er dan ook mee te vertellen, dat er 125 vogels in 36 soorten, variërende van *lepelaar* tot *vuurgoudhaantje* en van *houtsnip* tot *dodaars*, verzorgd werden.

Evenals voorgaande jaren werd weer de

nodige zorg besteed aan de bevordering van broedgelegenheid voor onze kleine vogels. Door de zeer gewaardeerde medewerking van de Centrale Technische School werden we in staat gesteld om een aantal nestkasten ter beschikking te stellen van de hoogste klas van een school te Westzaan. Hoe groot de behoefte aan broedgelegenheid was, bleek wel uit het feit, dat meerdere kastjes, hoewel eigenlijk te laat opgehangen, reeds na enkele dagen bewoond waren. Het is dan ook noodzakelijk aan dit werk een uitbreiding te geven.

Zoals U reeds in het jaarverslag van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels hebt kunnen lezen, zijn er dit jaar op diverse plaatsen proeven genomen met kunstmatige zwaluwnesten. De proeven in de Zaanstreek hebben, helaas, niet het gewenste resultaat opgeleverd. De oorzaak dient echter hoofdzakelijk gezocht te worden in het niet kunnen vinden van geschikte, elk jaar bewoonde kolonies en in het feit, dat de nesten niet tijdig genoeg aangebracht konden worden. Het is de bedoeling deze proeven onder zo mogelijk gunstiger omstandigheden te herhalen. Vast staat echter, dat de kwaliteit van de afgeleverde nesten voor Nederlandse klimatologische omstandigheden onvoldoende is en dat diverse versterkingen moeten worden aangebracht.

Museum.

Het museum in de Vissershopschool groeit langzaam, doch gestadig. Onze collectie vogels hebben we in het museum ondergebracht. Het is te hopen, dat er spoedig een ruimte beschikbaar wordt die beter aan het doel beantwoordt.

Commissie Samenwerking Vogelbescherming.

Het is verblijdend, dat er eindelijk een beetje coördinatie komt in de altijd nog al versnipperde vogelbeschermingsorganisaties.

Als afgevaardigden van onze vereniging bezochten J. Bedet en K. Zwart de vergadering op 4 en 5 mei van dit jaar in Bennekom. Het was een genoeg en al die verschillende vogelbeschermers uit

Friesland, Gelderland, de Hollanden en Zeeland te ontmoeten, ervaringen uit te wisselen en plannen te maken. Zo kweken we begrip voor elkaars soms zeer uiteenlopende werkwijzen.

Hoewel wij eigenlijk wat meer activiteit zeer zouden toejuichen, zijn we toch verheugd, dat er nu tenminste een samenwerking groeiende is! Verdeelde kracht is halve macht.

Ons orgaan „Wiek en Sneb" kreeg een nieuwe naam, n.l. „Het Vogeljaar", en verschijnt nu als gemeenschappelijk orgaan van de Ned. Ver. tot Besch. v. Vogels, div. vogelwachten en de vogelwerkgroep van N.J.N. + K.N.N.V (deze laatste groep was al vertegenwoordigd in de redactie).

We mogen met enige voldoening op het afgelopen verenigingsjaar terugzien. Zo langzamerhand begint er zich een verandering in de werkwijze van de vogelwacht af te tekenen. In de afgelopen vijftien jaar heeft de vogelwacht het Zaanse publiek „vogelminded" kunnen maken. Dat merken we aan het afnemen van het eierrapen, aan de hulp, die we mogen ontvangen bij wintervoeding, aan de toename van het aantal donateurs, aan de belangstelling van de schooljeugd en de onderwijzers.

De vogelbescherming echter heeft nu een meer omvattend doel voor ogen. Naast de plaatselijke, directe bescherming, zal langzamerhand de nationale vogelbescherming een zeer belangrijk aandeel van onze aandacht opeisen. Het Nederlandse volk worde ons werkterrein, het instellen van reservaten in delen van ons land worde ons doel.

Het is noodzakelijk, dringend noodzakelijk, dat alle vogel- en natuurbeschermers met vereende en verenigde krachten op dit doel afgaan. Gelukkig dringt dat idee steeds verder door. Maar ook op internationaal gebied is langzamerhand een samenwerking groeiende. Hoewel dat nog vrij stroef werkt, is het toch een verblijdend teken!

Want nu, en in de toekomst, zullen we eens temeer allemaal samen ons moeten inspannen om te komen tot een nationale vogelbescherming die er zijn mag! En dat doel is te verwezenlijken!!

HET BESTUUR.